

Suni Merkistein hugleiðir um Diego Maradona. Hetta varð gjørt í samband við frumsýning av heimildarfilmi í Havnar Bio, september 2019:



MA-RA-DO-NA

Eg havi altíð hildið, at tað er okkurt stórbært og máttmikið, sum logar uppivið hesum navninum. Tá ið tað fyrimongum árum síðani frættist um henda nýggja fót bólt súr mælingin, tóktist tað onkursvegna so sjálvsagt, at hann skuldi eita Maradona. Vit bíðaðu eftir honum. Ótolnaðust at síggja hann. Øll vóru paff, tá ið tey sóu hann dusa sær á argentinska ungdómslandsliðnum, sum vann heimsmeistaraheitið í 1979.

Tíðindini um henda nýggja gandakallin gingu sum róta-súpan. Á sumri í 1980 spældi argentinska A-landsliðið, sum tá var heimsmeistari, fleiri venjingardystir í Evropa. Allastaðni var slotað og forvitnast um nýggja gimsteinin, sum nú var komin upp á vaksnamannaliði sum 18 ára gamal. Vit vóru longu kunnugir um argentinska úrmælingin, men brøgdini, ið hann segðist kundi útínna, vóru okkum øllum ein afturlatin heimur. Mangur sigur frá Ólavi kongi, og hevur ikki sæð hann!

Útlendskur fót bóltur var nakað, sum tú las um, ella lurtaði í útvarpi eftir, ikki nakað, sum tú sást.

Hugsa vit um dagsins sam-

skiftistøkni, valdaði sonn stein-øld tey árin. Internet vóru vit lukkuliga óvitandi um, men við nýggja Sjóvarpsfelagnum, sum tók síni fyrstu stetlandi fet í Føroyum í 1979, var ein gluggi út í heim gloppaður.

Vikugamlir fót bóltsdystir, sum Danmarks Radio sendi úr Onglandi, vórðu vístir í Føroyum. Hetta kendist sum ein opinbering. Dýrar videomaskinur og VHS-bond vórðu keypt, soleiðis at tú kundi taka upp hesar dystir heima við hús. Nógvir bygdu upp sitt egna privata fót bóltssavn fyrst í 80-unum. Soleiðis fóru føroyingar at kjósa sær síni yndislið í Onglandi - Liverpool, Manchester United, Arsenal, Tottenham og so framvegis.

Tíðirnar broytast

Tá í tíðini mannaðu mest bara bretar tey ensku liðini. Globaliseringin - og við henni vinnuliga kollveltingin á fót bólt sòkinum sum vit kenna hana í dag við fremmandum spælarum á øllum teimum bestu liðunum - var ongan veg komin fyri fjóruti árum síðani. Vit máttu tí brynja okkum við toli til 1982, tá Spania fór at hýsa endaspælinum í heimsmeistarakappingini í fót bólti.

Teir dystirnir fóru allir at verða vístir í Føroyum - ikki beinleiðis, men dagin eftir. Bandið skuldi fyrst við flogpostinum úr Danmark til Føroyar. Men vit lurtaðu beinleiðis. BBC var álitíð, men Útvarp Føroya samsendi við svenska útvarpið úr Spania. Og tá ið eyðkenda djúpa røddin á svenska fót bólt sfrásøgumanninum kom íggjøgnum frá setanardystinum millum Argentina og Belgia á Camp Nou í Barcelona fingur vit á fyrsta sinni argentinska gandakallin inn í okkara stovur.

Tað fór næstan kalt niður eftir bakinum á mær, tá ið svenski frásøgumaðurin hetta summarkvøldið næstan messandi kunngjórði okkum tann nýggja Messias, sum nú var stig-in upp á tann heilt stóra pallin. Maradona! Nú var hann her. Og kvøldið eftir fóru vit at síggja hann. Og taka hann upp á band.

Byrðan var ov stór í 1982

Tað var ikki í 1982, at Maradona fekk sitt heilt stóra gjøgnum-brot. Hann var bara 21 ára gamal og ikki mentur at knógva ta ovurstóru byrði, ið nú var lögð á hann. Aðrar stjørnur skínu hjartari enn hann í 1982. Brasilska landsliðið var ein fragd at sjá tað árið. Úrmælingar trutu ikki á

tí liðnum. Sum einstaklingur skaraði Zico kanska framúr, og fekk okkum at gloyma Maradona í nøkur ár. Í roynd og veru máttu vit bíða í fyra ár til vit aftur fóru at síggja hann. Men á sumri í 1986, tá heimsmeistarakapping aftur var í fót bólti, høvdu vit í Føroyum fingið aðrar fót bólt s-hetjur. Maradona var dottin burturímillum. Nú høvdu danir fingið eitt landslið, sum øll høvdu á munni. Í fullum álvara var tosað um, at teir fóru at gera bart, nú teir á fyrsta sinni fóru at vera við í einum HM-endaspæli. Eisini í Føroyum valdaði fót bólt s-fepur, tá ið Preben Elkjær, Michael Laudrup, Allan Simonsen, Frank Arnesen og hinir spældu.

Maradona var tá komin til ilnar við Jose Nunez, hin mátt-mikla ovastan í katalanska stórfelagnum FC Barcelona, hagar hann var komin í 1982 sum heimsins dýrasti spælari, og í 1986 var hann endaður í italiskum fót bólti - ikki í einum av stóru feløgnum - men í Napoli, sum var eitt miðallið í tí fátæka Suðuritalia. Og tað er í seinna helmingi av 80-árunum, at Maradona ger bart.

Stígur á stóra pallin í 86

Hann stígur upp á tann stóra pallin í HM-endaspælinum í

Meksiko á sumri í 1986. Allur heimurin er tá sjónarvátur til helst stórbærasta einmansavrik í altjóða fót bólti nakrantíð. Hann er tann brillanti i. violinsturin á argentinska landsliðnum, sum verður heimsmeistari hetta árið. Øllum er greitt, at hansara lutur er fullkomiliga avgerandi fyri góðu úrslitini hjá liðnum.

Hann dugar sær á vøllinum sum tann fimi ekvilibristurin, ið ber av øllum. Men hann fær eisini sinnini í kók. Hann firir ikki fyri at seta knúgvagnar undir bóltin og geva Várharrar skyldina fyri síni lokabrøgd, tá ið avgerandi dystirnir skulu vinnast. Løtu seinni mugu sjálvt tey mest upp-østu yvirgeva seg. Tá rekur hann einsamallur maður hálvan vøllin við bóltinum, sneiðir innum mótstøðumenninar, ein fyri og annan eftir, til hann at endanum skorar fyri opnum máli.

Fót bóltur er í dag vorðin ein næstan visindaliga strukturer-aður liðtróttur. Meira taktiskur enn nakrantíð. Disiplinin og kollektiva eindin er í hásæti. Tað er kortini framvegis brúk fyri einstaklinginum. Honum, sum er mentur at gera tað óvæntaða, at skaka javnvágina á tí vælskipaða liðnum, at skapa yvirtalsstøður á vøllinum. Tí verður framvegis leitað eftir